

Cód Iompair

Más rud é go bhfuil difríocht idir a bhfuil scríofa as Gaeilge agus as Béarla sa pholasaí seo, glactar leis an leagan Gaeilge mar an leagan cruinn agus an leagan Béarla mar aistriúchán.

Cuireadh an Cód Iompair seo le chéile ag baint úsáide as “Cód Iompair a Fhorbairt: treoirlínte i gcomhair Scoileanna” foilsithe ag Bord Náisiúnta Leasa Oideachais i 2008.

1. **Réamhrá** Is mian le Coláiste na Rinne cúram agus seirbhísí bainteach le coláiste cónaithe d’ardchaighdeán trí mheán na Gaeilge a chur ar fáil do pháistí i dtimpeallacht thaitneamhach, shábháilte. Bíonn béim i gcónaí ar fhorbairt an pháiste le linn a t(h)réimhse sa Choláiste. Bíonn béim freisin ar dhea-iompar sa Choláiste agus i dtimpeallacht an Cholaiste. Bímid ag súil le caighdeán ard ó na daltaí ionas go mbeidh daltaí, foireann agus teaghlaigh an Choláiste in ann taitneamh agus tairbhe a bhaint as a dtairbhí anseo in ár dteannta. Ní féidir leis an gColáiste ardchaighdeán iompair a bhaint amach gan chomhoibriú agus tacaíocht na dtuismitheoirí. Forbraíodh an Cód seo i gcomhar le pobal an Choláiste, Tuismitheoirí, daltaí chomh maith le foireann an Choláiste agus an Coiste Bainistíochta.

Bainfear úsáid as dea-chleachtas agus athtreisiú dearfach i gcónaí sa Choláiste le béim ar an iompar.

2. **Príomhaidhm, spriocanna, bunphrionsabail agus tuiscintí**

2.1 **Príomhaidhm agus spriocanna**

Is í príomhaidhm an Chóid Iompair seo ná dea-iompar a chothú i measc pobal an Choláiste.

Is iad seo na spriocanna atá leis an gCód Iompair ná:

- atmaisféar a chruthú a spreagann agus a threisiú dea-iompar.
- timpeallacht dhearfach shábháilte a chruthú do na páistí.
- páistí a spreagadh le freagracht phearsanta a ghlacadh as a n-iompar agus a maoin.
- caidrimh dhearfacha chomh-mhuiníne agus chomhthacaíochta a chothú i measc daltaí, ball foirne agus tuismitheoirí.
- a chinntiú go dtuigtear ionchais arda an Choláiste i leith iompair gach ball de phobal an Choláiste agus go bhfuil eolas fairsing acu i dtaobh an Chóid Iompair.
- meas ag gach duine do na héagsúlachtaí idir chreideamh is eile a chothú.

2.2 **Bunphrionsabail**

- Aithnímid bunphrionsabail atá mar bhonn agus mar thaca leis an gCód Iompair seo agus a chabhróidh linn na spriocanna thuas a bhaint amach:
- soiléire a sholáthar
- a dhearbhu go bhfuil iompar gach duine tábhachtach
- díriú ar dhea-iompar a chothú
- tuiscint go mbíonn caidrimh ríthábhachtach
- fócas ar an bhfreagracht phearsanta
- cothroime agus cothromas a chinntiú
- comhionannas a chur chun cinn agus leochaileacht oideachais a aithint
- sábháilteacht agus saoirse ó bhagairtí a chothú
- nach nglactar le drochiompar

2.3 Tuiscintí

Is iad seo a leanas na tuiscintí atá againn ar iompar:

- gurb é an teaghlach an ghné is lárnaí sna toscaí a mhúnlaíonn iompar pháistí
- téann cáilíocht na gcaidreamh i bhfeidhm ar iompar
- is féidir iompar a fhoghlaim. Ciallaíonn sé seo go bhféadfadh sé athrú
- tarlaíonn iompar taobh istigh de chomhthéacs áirithe agus i ndáil le daoine eile. Is bunús do thuiscint a fháil ar an iompar, an comhthéacs a thuiscint
- a ndéanann muintir an Choláiste, daoine fásta eile agus páistí eile mar fhreagairt d'iompar pháistí, tá ríthábhacht ag baint leis mar thionchar ar na roghanna a dhéanann páistí i dtaobh a gcuid iompair
- tá dlúthbhaint ag dea-bhéasa agus cuirtéis le dea-iompar
- spreagtar dea-iompar tré iompar mhaith a mholadh

3 Iompar a thuiscint

3.1 Nithe a théann i bhfeidhm ar an iompar

Cuimsíonn saintréithe laistigh den duine:

- aois agus céim forbartha
- pearsantacht agus meon
- stair phearsanta agus taithí
- tréithe fisiceacha, céadfacha nó leighis
- scileanna, cumas foghlama
- stuamacht agus féin éifeachtúlacht.

Cuimsíonn tosca seachtracha agus idirphearsanta:

- patrúin agus caidrimh teaghlaigh agus tuismitheoirí
- líonraí sóisialta, lena n-áirítear cairde agus piarghrúpaí
- tosca comharsanachta agus pobail
- tosca Choláiste
- am, deis agus tacaíocht d'fhorbairt phearsanta agus shóisialta

3.2 Ag athrú iompair

Is féidir le tuismitheoirí agus muintir an Choláiste ag obair as lámha c chéile tionchar a bheith acu ar roinnt de na tosca a bhaineann le hábaltacht páistí chun a n-iompar féin a athrú.

I measc na dtosca seo tá:

- inspreagadh
- spriocanna
- scileanna
- tacaíocht ó thuismitheoirí, ó theaghlach, ó dhuine de mhuintir an Choláiste, ó dhuine fásta eile, agus ón bpiarghrúpa
- dreasacht/luaíocht

3.3 Caighdeáin Iompair – Féach freisin 4.3

- Iompar nach bhfuil ceadaithe: (Cuireadh an líosta seo le chéile i gcomhairle leis na scoláirí).
 1. Dul isteach i gkillín gan cead ón scoláire(i) a fhanann ann.
 2. Ag cur isteach ar mhaoín scoláire eile.
 3. Duine (daoine) a bhíonn rógharbh san imirt d'aon ghnó (Hard tackling).
 4. Beag is fiú a dhéanamh de pháiste eile.
 5. Scoláirí a bhriseann trealamh spóirt ar nós píosaí fichille, liathróid/bata leadóg bhoird d'aon ghnó.
 6. Scoláire(i) nach ligeann do scoláirí eile dul a chodladh san oíche.
- iompar a ghortaíonn daoine eile
- iompar a chuireann isteach ar obair an Choláiste nó daoine eile
- bagairtí nó duine eile a ghortú
- damáiste do mhaoín
- goid

Tá na caighdeáin seo againn chun:

- soiléiriú a sholáthar do pháistí faoi ionchais arda an Choláiste i leith a n-iompair
- spriocanna a shocrú do pháistí a threoróidh i dtreo iompar aibí cuí iad
- feidhmiú mar uirlis phraiticiúil a chabhróidh leo meas agus lámháltas a léiriú agus glacadh le gach éinne i bpobal an Choláiste.

3.4 Luachanna

Is iad seo na luachanna a léiríonn na caighdeáin:

- meas ort féin agus ar dhaoine eile
- cothroime
- cineáltas agus toilteanas cuidiú le daoine eile
- cúirtéis agus dea-bhéasaíocht
- a bheith ullamh bealaí urramacha a úsáid chun deacrachtaí agus coimhlint a réiteach agus a sheachaint
- maithiúnas.

3.5 Straitéisí chun dea-iompar a dhearbhu agus a chothú

'Sé bunphrionsapail an chóid seo ná go mbeidh athtreisiú dea-iompar in úsáid sa Choláiste. Is iad seo a leanas ár bpríomhstraitéisí d'fhonn dea-iompar a chothú i measc na ndaltaí sa Choláiste.

Bíonn iompar pháistí níos fearr nuair:

- atá ionchais arda sa Choláiste go n-iompróidh páistí iad féin ar ardchaighdeán
- atá na caighdeáin soiléir agus comhsheasmhach agus má thuigtear go forleathan iad
- a thacaíonn tuismitheoirí leis an gColáiste trí dhea-iompar foghlama a chothú
- atá cultúr dearfach comhchaidrimh idir muintir an Choláiste, tuismitheoirí agus páistí agus atmaisféar sona Choláiste ann go mbeadh siad páirteach i ról a bhfuil freagrachtaí ag baint leo sa Choláiste.
- a fheiceann siad go n-oibríonn sé go cothrom agus léiríonn daoine fásta an t-iompar a bhfuil siad ag súil leis ó na páistí.
- atá idirghabhálacha dearfacha laethúla idir muintir an Choláiste agus na páistí

- atá páistí a chur san áireamh in ullmhú rialacha an Choláiste.
- Atá siad airdeallach agus tuisceanach ar mhí-bhuntaíste, agus ar éagsúlacht
- a bhronntar duaiseanna, dualgais nó pribhléidí
- a thugtar tuairisc do thuismitheoir/chaomhnóir maidir le dea-iompar
- a thugtar duais faoi leith dóibh

3.6 Cur chuige réitigh fadhbanna

Gné thábhachtach den tabhairt faoi iompar míchuí i measc na ndaltaí ná tabhairt faoi chur chuige réitigh fadhbanna. Tríd síos, coinnigh an caidreamh leis an dalta chomh dearfach agus is féidir.

Molaimid na céimeanna seo a leanas:

1. Cruinnigh eolas. Tuig an comhthéacs agus na cúiseanna a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar an iompar.
2. Gin smaointe faoi réitigh a d'fhéadfadh a bheith i gceist.
3. Socraigh agus aontaigh, leis an bpáiste más féidir, straitéisí sainiúla.
4. Cuir an straitéis aontaithe i ngníomh go comhréireach.
5. Athbhreithnigh an dul chun cinn: déan meastóireacht ar thionchar agus ar éifeachtacht na hidirghabhála.

4 Rialacha agus smachtbhannaí

4.1 Treoir don dalta

Ba chóir duit, mar dhalta:

- an Ghaeilge amháin a labhairt le do chomhscóláirí agus le muintir an Choláiste pé áit ina bhfuil tú.
- Bheith san áit cheart ag an am ceart
- do dhícheall a dhéanamh i gcónaí
- freagracht a ghlacadh as do chuid iompair
- cabhrú le timpeallacht dhearfach shábháilte a chruthú
- meas a bheith agat ar dhaltaí eile
- meas a bheith agat ar an bhfoireann agus ar dhaoine fásta eile.
- páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí an Choláiste.
- aire a thabhairt do throscaín agus do thimpeallacht an Choláiste.
- cloí le rialacha uile an Choláiste.

4.2 Riail na Gaeilge

Is í bun riail Choláiste na Rinne gurb í an Ghaeilge an teanga cumarsáide ag gach éinne. Déileáiltear le sárú na rialach seo faoin bpolasáí Riail na Gaeilge.

4.3 Iompar nach bhfuil inghlactha (cuid acu le cabhair ó na daltaí)

- bulaíocht d'aon saghas
- iompar a ghortaíonn daoine eile (bulaíocht, ciapadh, leithcheal agus íospairt san áireamh)
- iompar a chuireann isteach ar obair an Choláiste nó fostaithe an Choláiste

- damáiste do mhaoin
- goid
- briseadh rialacha an Choláiste
- uirlisí na substaintí dainséaracha/neamhdhleathach a chuirfeadh aon duine i mbaol a thabhairt go dtí an Choláiste leis/léi
- ag gortú scoláire eile/ball d'fhoireann an Choláiste d'aon ghnóth.
- Iompar bagrach
- Iompar Tromchúiseach (gheobhadh fionraí a bheith i gceist)
- Foréigean iomarcach nó ionsaí do-ghlactha i leith aon pháiste nó ball foirne
- Iompar colúil, homafóbach nó ráiteas ciníoch/graifítí d'aon saghas agus na meáin shóisialta san áireamh
- Caint mhaslach i leith aon pháiste nó ball foirne
- Substaint/ábhar mídleathach nó earraí dainséaracha a bheith i do sheilbh

4.4 Smachtbhannaí

4.4.1 Is é cuspóir smachtbhannaí athrú iompair a bhaint amach ach:

- cuidiú le páistí a fhoghlaim a bheith freagrach as a n-iompar agus go bhfuil a n-iompar do-ghlactha
- cuidiú le páistí an tionchar a bhíonn ag a gcuid gníomhartha agus ag a n-iompar ar dhaoine eile a aithint
- cur isteach tromchúiseach ar obair dhaoine eile – foireann an Choláiste agus / nó dalta(i) eile
- an dalta, nó páistí eile nó daoine fásta, a choinneáil slán.

4.4.2 Úsáidimid smachtbhannaí ar bhealach ómósach a chuidíonn le páistí torthaí a n-iompair a thuiscint agus leis an bhfreagracht a ghlacadh chun an t-iompar sin a athrú.

Ní mór don smachtbhanna, go háirithe:

- an teannas a bhaint den scéal, gan é a fhormhádú
- a bheith tráthúil
- dínit na bpáirtithe uile a chaomhnú
- a bheith curtha i bhfeidhm ar bhealach cóir comhsheasmhach

4.4.3 Seo a leanas na straitéisí chun mí-shástacht i leith mí-iompair a léiriú ag brath ar chomh tromchúiseach agus a bhíonn an mí-iompar.

Cé go bhfuil siad in ord ginearálta dáiríreachta ní gá go leanfaí an t-ord go céimniúil.

- labhróidh an Cinnire/Riarthóir/Bainisteoir Feidhme leis an bpáiste/na páistí. Déanfar é seo go ciúin, de réir mar is cuí
- tarraingeofar pribhléidí siar, m.sh. gan cead dul go dtí an Siopa, gan cead dul ar thuras nó siúlóid
- labhróidh an an Cinnire/Riarthóir/Bainisteoir Feidhme le tuismitheoir go neamhfhoirmeálta
- cuirfear scéala abhaile ag cur an drochiompair in iúl do na tuismitheoirí
- labhróidh an Stiúirthóir leis an bpáiste
- labhrófar go príobháideach leis an bpáiste agus na tuismitheoirí le chéile

- más creachadóireacht atá i gceist íocfaidh tuismitheoirí an pháiste as an damáiste
- Tuairisc fhoirmiúil chuig an Coiste Bainistíochta, mar chuid de phróiseas fionraithe nó díbrithe.
- Am a chaitheamh ag líonadh leathanaigh má dh eanann páiste machnamh ar a chuid iompar

4.4.4 I measc na smachtbhannaí mí-oiriúnacha tá:

- pionós fisiceach nó bagairt pionós fisiceach
- magadh, tarcaisne nó focail ghéara a dhéanfadh damáiste d'fhéinmhuinín an pháistíe
- náiriú poiblí nó príobháideach
- ag cur smachtbhannaí i bhfeidhm ar ghrúpaí iomlána i gcásanna a bhaineann le héagóir duine aonair nó le grúpa beag
- ag fágáil páistí i suíomh gan mhaoirseacht (m.sh. amuigh sa siúltán) agus é nó í faoi chúram an Choláiste
- aonrú dianseasmhach nó ag tabhairt neamhairde ar pháiste
- smachtbhannaí atá á n-úsáid ar bhealach leatromach.

5.0 Fionraithe agus Díbirtí

5.1 **Gnáthaimh chóra bunaithe ar phrionsabail an cheartais aiceanta**

Tá dhá phríomhchuid ann i ngnáthaimh chóra agus aithnímid iad sin:

1. an ceart go n-éistfí leat
2. an ceart go mbeifí neamhchlaonta i do leith.

An chiall atá leis an gceart go n-éistfí leat ná:

- an ceart atá agat a fháil amach an bhfuil iniúchadh á dhéanamh ar an mí iompar líomhnaithe
- an ceart atá agat sonraí na líomhaintí atá á dhéanamh i do choinne a fháil amach maraonle le haon eolas eile a chuirfear san áireamh
- an ceart atá agat a fháil amach cén chaoi a ndéanfar an cheist a réiteach
- an ceart atá agat freagra a thabhairt ar na líomhaintí
- nuair is smachtbhanna tromchúiseach atá i gceist, an ceart atá agat éisteacht a fháil ón bhforas cinnteoireachta
- nuair is smachtbhanna tromchúiseach atá i gceist, an ceart atá agat ceisteanna a chur ar aon pháirtí nó ar aon fhinné nuair atá díospóid ann faoi na fíricí.

An chiall atá leis an gceart go mbeifí neamhchlaonta i do leith ná:

- an ceart atá agat nach mbeadh aon chlaonta sa chinnteoir
- an ceart atá agat go mbeadh an t-imscrúdú agus an chinnteoireacht neamhchlaonta. Is é atá i gceist le próiseas neamhchlaonta ná próiseas ina mbunaítear an cinneadh ar mheastóireacht neamhchlaonta a dhéantar ar eolas agus ar fhianaise. Tríd is tríd, éilíonn an neamhchlaontacht go scarfaí an timscrúdú ón bpróiseas cinnteoireachta ionas go mbeadh an cinnteoir in ann aghaidh a thabhairt ar an gcás gan aon réamhthuairimí ina leith

Gnáthaimh chóra a chur i ngníomh sa Choláiste

Sa Choláiste, baineann gnáthaimh chóra leo seo:

- imscrúdú ar mhíompar líomhnaithe a bhféadfadh fionraí nó díbirt eascairt as
- an próiseas cinnteoireachta maidir le
 - (a) cibé acu an raibh an dalta i bun míompair nó nach raibh agus
 - (b) an smachtbhanna le gearradh.

Cuirfear san áireamh sa bhealach a fheidhmítear gnáthaimh chóra tromchúis an mhíompair líomhnaithe agus beidh aird aige ar céard atá réasúnta i gcomhthéacs an Choláiste.

Tá feidhm, i ngach cás, ag na prionsabail a chinntíonn **an ceart atá agat go néistfí leat agus an ceart atá agat go mbeifí neamhchlaonta i do leith.**

Ciallaíonn an ceart go n-éistfí leat go gcuirfí an dalta agus a thuismitheoirí go hiomlán ar an eolas maidir leis an líomhain agus leis na próisis a úsáidfear chun imscrúdú a dhéanamh ar an scéal agus teacht ar chinneadh, agus ní foláir deis a thabhairt dóibh freagairt don líomhain **sula** ndéantar cinneadh agus sula ngearrtar smachtbhanna tromchúiseach.

Ciallaíonn prionsabal **na neamhchlaontachta sa chinnteoireacht** go mbeadh sé níos fearr, nuair is féidir é, go socródh an Stiúrthóir go réachtálfadh ball eile den fhoireann Bhainistíochta an t-imscrúdu agus go gcuirfí tuairisc iomlán ar fhíríic an cháis agus aon eolas iomchuí eile faoi bhráid an Stiúrthóra. Ar an gcaoi seo bheadh an Stiúrthóir in ann cinneadh a dhéanamh pé acu an raibh an dalta i mbun an iompair agus faoin smachtbhanna, bunaithe ar an iniúchadh.

I gcás go n-éileodh na cúinsí go réachtálfadh an Riarthóir imscrúdú chomh maith le cinneadh a dhéanamh agus smachtbhanna a mholadh, ní foláir dó nó di feidhmiú go cóir cothrom agus an dealramh a bheith air go bhfuil siad ag feidhmiú go cóir cothrom. Tá sé mar dhualgas ar an Riarthóir athbhreithniú a dhéanamh ar an imscrúdú chun a chinntiú go ndearnadh é a réachtáil go cóir cothrom. Ba chóir go mbeadh sé follasach don dalta, do thuismitheoirí, don fhoireann agus do dhaltai eile go bhfuil an Riarthóir, agus é/í ag feidhmiú mar chinnteoir, ag bunú a c(h)innidh, ar bhealach oibiachtúil, ar thorthaí an imscrúdaithe.

De ghnáth ní cóir don duine atá ag líomhain an mhí-iompair, nó atá ina (h)íospartach, nó ina f(h)inné an t-imscrúdú a réachtáil.

5.3 An t-údarás dalta a chur ar fionraí

Tá údarás ag Coiste Bainistíochta Choláiste na Rinne dalta a chur ar fionraí. I gcásanna ina dtarligeann an Coiste an t-údarás seo do Phríomhoide an Chúrsa/Stiúrthóir, caithfidh an Bord é seo a dhéanamh go foirmiúil agus i scríbhinn. Ní mór don údarás atá tarmligthe do Phríomhoide an Chúrsa/Stiúrthóir i ndáil le fionraí cur síos ar aon teorainn leis an údarás, agus sonrú cén chaoi a bhfuil Phríomhoide an Chúrsa/Stiúrthóir freagrach don Coiste ó thaobh a (h)úsáide ar an údarás sin.

Ba chóir go mbeadh fionraí mar fhreagra comhréireach ar iompar is cúis inní. De ghnáth, déanfar iarracht tabhairt faoi idirghabháil eile roimh fhionraí, agus athbhreithneoidh foireann bainistíochta an Choláiste na fáthanna nach raibh ag éirí leis an idirghabháil sin. Éilítear sa chinnteoireacht go mbeadh forais thromchúiseacha ann chun an dalta a chur ar fionraí – mar shampla:

- go raibh tionchar dochrach tromchúiseach ag iompar an pháistí ar imeachtaí an lae sa Choláiste nó ar iompar na ndaltaí eile
- go bhfuil bagairt ann do shábháilteacht agus an dalta ag fanacht sa Coláiste i láthair na huaire
- go bhfuil an dalta freagrach as damáiste tromchúiseach do mhaoín.
- Féadfaidh gníomh mí-iompair thromchúisigh amháin a bheith ina fhoras le duine a chur ar fionraí.
- Gur deineadh ionsar fisiciúil ar scoláire eile nó arb hall foirne.

5.4 A chinneadh cé chomh hoiriúnach is atá sé dalta a chur ar fionraí

- Cur síos beacht ar an iompar
- Cé chomh dianseasmhach is a bhí an t-iompar do-ghlactha?
- An bhfuil fadhbanna iompair éirithe níos measa, in ainneoin na n-iarrachtaí idirghabhála?
- Cad iad na cúinsí inar tharla na heachtraí mí-iompair thromchúisigh (mar shampla sa suanlios, leithreas, cith, seomra bia, sa chlós nó na háiseanna?)
- Cad iad na nithe a d'fhéadfadh mí-iompar tromchúiseach a mhúscailt (m.sh. bulaíocht, gnéithe cultúrtha nó cúrsaí sa bhaile)?
- Cad is aois don pháiste, cén staid forbartha ag a bhfuil sé/sí, cén cumas cognaíoch atá aige/aici? An bhfuil cúiseanna ar bith atá ar eolas a againn a bhféadfadh baint a bheith acu leis an iompar (m.sh. cúinsí ar leith sa bhaile, riachtanais speisialta oideachais)?
- Cad é mar a théann iompar an pháistí i bhfeidhm ar pháistí agus ar fhoireann an Choláiste?
- Cén tionchar atá ag an iompar ar imeachtaí an lae sa Choláiste?
- An bhfuil tionchar ag an iompar ar pháistí eile nó ar bhall foirne ar leith?
- An dtuigeann an dalta tionchar a (h)iompair ar dhaoine eile?
- Cad iad na hiarrachtaí idirghabhála a rinneadh? Cén tréimhse a bhí i gceist?
- Cad é mar a rinneadh monatóireacht agus taifead ar idirghabháil?
- Cad iad torthaí na hidirghabhála seo?
- An raibh na tuismitheoirí bainteach le réiteach a fháil ar an iompar fabhtach. Ar iarradh idirghabháil siceolaíochta nó aon mheasúnú nó chomhairleoireacht nuair b'iomchuí?
- An bhfuil aon idirghabhálacha eile ar fáil amhail piara-eadráin, cineálacha cur chuige ceartais aisríoch nó teaghlach-chomhdháil?
- An bhfuil an dalta nó an tuismitheoir bainteach le haon seirbhís tacaíochta agus ar iarradh ar an ngníomhaireacht nó ar an tseirbhís tacaíochta seo le haghaidh cúnamh chun na faidhb seo a réiteach?
- Ar lorgaíodh cúnamh ar aon ghníomhaireacht eile?
- An bhfuil fionraí tuillte ag an dalta de bharr an iompair?

- An bhfuil an caighdeán atá in úsáid chun an t-iompar a mheas mar an gcéanna leis an gcaighdeán atá in úsáid chun iompar aon pháistí eile a mheas?
- An gceadóidh an fhionraí d'idirghabhálacha breise nó malartacha?
- An gcuideoidh an fhionraí leis an dalta a (h)iompar míchuí a athrú?
- Cén chaoi a gcabhróidh an fhionraí le páistí eile a ndeachaigh an t-iompar i bhfeidhm orthu?
- An rachaidh aon leochaileacht sa pháiste in olcas de bharr na fionraí?

5.5 Fionraí mar chuid de phlean bainistíochta iompair

Ba chóir d'fhionraí bheith mar chuid de phlean aontaithe chun dul i ngleic le hiompar an pháiste

Ba chóir don fhionraí:

- tromchúis an iompair a chur ina luí ar an dalta agus ar a t(h)uismitheoirí.
- cuidiú leis an gColáiste spriocanna iompair a chur ar bun leis an dalta agus lena t(h)uismitheoirí
- deis a thabhairt d'fhoireann an Choláiste idirghabháil eile a phleanáil
- a chur ar súile an pháiste agus a t(h)uismitheoirí / caomhnóir(i) cé comh tromchúiseach is atá an iompar.

5.6 Cineálacha fionraí

5.6.1 Fionraí láithreach

I gcúinsí eisceachtúla féadfaidh an Stiúrthóir a bhreithniú go bhfuil fionraí láithreach oiriúnach I gcás ina léireofaí go mbeadh láithrecht leantach an dalta ag an am sin mar fhóirbhagairt do shábháilteacht dhaltaí nó d'fhoireann an Choláiste, nó do dhuine ar bith eile. Ní foláir gnáthaimh chóra a chur i bhfeidhm i gcónaí.

5.6.2 Úsáid mhíchuí fionraí

Ní chuirfear dalta ar fionraí ar na cúiseanna seo a leanas:

- drochfheidhmíocht ginearálta
- drochfhreastal ar imeachtaí an Choláiste
- mionsáruithe ar an gcód iompair.

5.6.3 Fionraí ar bhonn atrátha

Ní cóir an dalta a chur ar fionraí arís go luath tar éis dó/di filleadh ar an gColáiste tar éis tréimhse fionraí eile ach amháin i gcás:

- go bhfuil siad i mbun mí-iompair thromchúisigh a bhfuil gá an dalta a chur ar fionraí dá bharr
- go bhfuil gnáthaimh chóra á gcomhlíonadh ina n-iomláine gurbh ionann a caighdeán atá curtha i bhfeidhm chun an t-iompar a bhreithniú agus an caighdeán atá curtha i bhfeidhm chun iompar dalta ar bith eile a bhreithniú.

Leanfar treoirleánte na Roinne Oideachais agus Scileanna, ciorcalán 0047/2021, más gá fad an lae a ghiorrú do pháiste ar chúiseanna faoi leith.

6. Nósanna Imeachta

6.1 Nósanna imeachta i ndáil le fionraí

Éilítear ar Institiúidí Oideachais de réir dlí cloí le gnáthaimh chóra nuair atá sé beartaithe acu dalta a chur ar fionraí. Nuair a dhearbhaíonn réamh-mheasúnú ar na fíricí gur tharla mí-iompar tromchúiseach a bhféadfaí fionraí a ghearradh dá bharr.

Ba chóir don Institiúidí Oideachais na nósanna imeachta seo a leanas a urramú:

- an dalta agus a t(h)uismitheoirí a chur ar an eolas maidir leis an ngearán
- an deis a thabhairt do thuismitheoirí agus do pháistí freagra a thabhairt.

6.1.1 An dalta agus na tuismitheoirí a chur ar an eolas

Cuirtear an dalta agus na tuismitheoirí ar an eolas maidir leis an ngearán, an chaoi a ndéanfar imscrúdú air agus go bhféadfadh fionraí a bheith mar thoradh ar. Is féidir tuismitheoirí a chur ar an eolas ar an nguthán, nó i scríbhinn, ag brath ar cé comh thromchúiseach is atá an iompair.

6.1.2 Deis freagra a thabhairt

Tabharfar deis do thuismitheoirí agus don pháiste freagra a thabhairt sula nglactar cinneadh nó sula ngearrtar smachtbhanna. Má theipeann ar pháiste agus a thuismitheoirí freastal ar chruinniú, scríobhfaidh an Stiúrthóir chucu ag cur in iúl dóibh go bhfuil an scéal tromchúiseach, go bhfuil tábhacht ar leith ag baint le freastal ar chruinniú athsceidealaithe agus, má theipeann orthu sin a dhéanamh, go mbeidh dualgas ar údarais an Choláiste cinneadh a ghlacadh freagairt don iompar diúltach. Ba chóir don Choláiste taifead a choinneáil de na cuirí a seoladh chuig na tuismitheoirí agus na freagraí a thug siad.

6.2 Nósanna imeachta i ndáil le fionraí láithreach

I gcás go mbreithníonn an Stiúrthóir gur chóir dalta a chur ar fionraí láithreach, ar mhaithe le sábháilteacht an pháiste nó na bpáistí, na foirne nó daoine eile, ba chóir réamhimscrúdú a réachtáil chun cás a bhunú a thacódh leis an bhfionraí. Ba chóir don imscrúdú foirmiúil gearradh na fionraí a leanúint.

Beidh feidhm láithreach ag gach coinníoll a ghabhann le fionraí. Ní cóir d'aon fhionraí, lena n-áirítear fionraí láithreach, a bheith gan teorainn ama.

I gcás fionraí láithreach, ní foláir tuismitheoirí a chur ar an eolas, agus socruithe a dhéanamh leo go mbaileofaí an dalta ón gColáiste.

6.3 Tréimshe na Fionraí

Ní cóir an dalta a chur ar fionraí ar feadh tréimhse níos faide ná trí lá, ach amháin i gcúinsí eisceachtúla ina bhfuil an Stiúrthóir den tuairim go bhfuil tréimhse níos faide ná trí lá de dhíth chun cuspóir áirithe a bhaint amach. Má bhíonn fionraí níos faide ná trí lá á meas, caithfear an t-ábhar a athreorú chuig an Coiste Bainistíochta chun

breithniú agus faomhadh a dhéanamh ar, ag cur na gcúinsí in iúl maidir leis na torthaí measta.

Más mian leis an gCoiste Bainistíochta, ámh, an Stiúrthóir a údarú, le cead Chathaoirligh an Choiste Bainistíochta, fionraí a ghearradh ar feadh tréimhse suas le cúig lá i gcás nach féidir cruinniú Choiste a thionól go tráthúil, faoi réir na dtreoracha a bhaineann lena leithéid d'fionraí.

De ghnáth ba chóir don Choiste Bainistíochta teorainn deich lá a chur le tréimhse amháin fionraí ar bith. Ba chóir don Coiste athbhreithniú foirmiúil a dhéanamh ar mholadh ar bith chun dalta a chur ar fionraí, i gcás gurb ionann an fionraí iomlán agus níos mó ná fiche lá as láthair sa scoilbhliain reatha. Tá fionraí mar seo faoi réir achomhairc faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998.

Tugann na forálacha seo an deis don pháiste machnamh ar a n-iompar ach gan an iomarca ama a chailliúint ón scoil. Tugann siad aitheantas do thromchúis an smachtbhanna agus cinntíonn go léirítear an tromchúis seo i nósanna imeachta an Choláiste. Ciallaíonn na forálacha gur féidir leis an gCoiste Bainistíochta an fhreagracht deiridh a ghlacadh maidir le smachtbhannaí ar feadh tréimhsí fada, go háirithe mar go bhféadfadh a leithéid seo d'fionraí fiche lá as láthair i scoilbhliain a shroicheadh agus mar sin go bhféadfaí achomharc a dhéanamh.

6.4 Achomhairc

Ba chóir don Choiste Bainistíochta deis a thabhairt achomharc a dhéanamh ar chinneadh Stiúrthóra dalta a chur ar fionraí. I gcás cinntí a dhéanann an Coiste Bainistíochta dalta a chur ar fionraí.

6.5 Achomharc Alt 29

Nuair a bhíonn dalta curtha ar fionraí ag scoil ar feadh tréimhse a thabharfadh iomlán na fionraí ar an dalta sin go 20 lá scoile sa scoilbhliain reatha, is féidir leis na tuismitheoirí, cur isteach ar achomharc faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998, arna leasú ag an Acht Oideachais (Forálacha Ilghnéitheacha), 2007.

Ag an am a mbíonn fionraí á cur in iúl do na tuismitheoirí, caithfear insint dóibh agus don pháiste faoina gceart achomhairc d'Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Scileanna, faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998 agus caithfear eolas a thabhairt ar an dóigh chun achomharc a dhéanamh.

6.6 An fionraí a chur i ngníomh

6.6.1 Fógra i scríbhinn

Ní foláir don Stiúrthóir fógra i scríbhinn a thabhairt do na tuismitheoirí agus don pháiste maidir leis an gcinneadh é/í a chur ar fionraí.

Caithfidh an litir na nithe seo a leanas a dhearbhú:

- tréimhse na fionraí agus na dátaí ar a dtosóidh agus ar a gcríochnóidh an fionraí

- fáthanna na fionraí
- socruithe ar fhilleadh ar an gColáiste agus gealltanais ar bith a chaithfidh an dalta agus na tuismitheoirí a thabhairt (mar shampla d'fhéadfaí iarraidh ar na tuismitheoirí athdhearbhú a dhéanamh ar a dtiomantas don chód iompair)
- foráil achomhairc don Choiste Bainistíochta
- ceart achomhairc d'Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Scileanna (an tAcht Oideachais, 1998, alt 29).

Ba chóir an litir a scríobh i stíl is gur féidir leis na tuismitheoirí í a thuiscint. Caithfear aird ar leith a thabhairt ar an gcumarsáid le tuismitheoirí go háirithe iad siúd a bhfuil deacrachtaí léitheoireachta acu, nó i gcás tuismitheoirí nach í teanga an bpríomhtheanga.

6.6.2 Teagmháil le páistí agus tuismitheoirí

I gcás go gcinntear dalta a chur ar fionraí, is féidir uasleas a bhaint as an deis ach cruinniú a bheith ann idir an Stiúrthóir nó ball foirne eile agus na tuismitheoirí agus béim a leagan ar a bhfreagracht cuidiú leis an dalta iad féin a iompar go maith ar fhilleadh ar an gColáiste dóibh agus treoir a thairiscint dóibh maidir le seo.

I gcás go ndiúltaíonn na tuismitheoirí bualadh leis an Stiúrthóir, beidh an fógra scríofa ina fhógra go bhfuil fionraí á ghearradh.

6.6.3 Forais chun deireadh a chur le fionraí

Is féidir deireadh a chur le fionraí má chinneann an Coiste Bainistíochta an fhionraí a bhaint ar aon chúis nó má threoraíonn Ard-Rúnaí na Roinne Oideachais agus Scileanna don scoil an fhionraí a bhaint faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998.

6.6.4 I ndiaidh na fionraí

Cuirfear deireadh le fionraí ar an dáta a luadh i litir fhoirmiúil fógra do na tuismitheoirí faoin bhfionraí.

6.6.5 An dalta a ath-imeascadh

Ba chóir don Choláiste plean a bheith ann le cuidiú leis an dalta ath-imeascadh a dhéanamh agus chun teacht suas le hobair scoile a chaill an dalta. Cuideoidh an plean seo a chinntiú nach gcuirfidh fionraí leis an teip acadúil. Caithfear tacaíocht a thabhairt don pháiste freagracht a ghlacadh as teacht suas leis an obair acadúil. Ní obair acadúil amháin atá i gceist leis an ath-imeascadh. D'fhéadfadh an dalta a bhrath feargach nó doicheallach i leith na fionraí, agus is féidir leis na mothúcháin seo tús a chur le fadhbanna le hath-imeascadh agus leanúint le fadhbanna iompair. Nuair is féidir, ba chóir don Choláiste socrú le ball foirne tacaíocht a thabhairt don pháiste le linn phróiseas an ath-imeasctha.

6.6.6 Tús Nua

Nuair a chuirtear deireadh le fionraí tabharfar deis don dalta tosú as an nua. Beidh na hionchais chéanna ag an gColáiste maidir leis an dalta seo agus atá aige maidir le gach dalta eile i dtaca le hiompar.

Taifid agus tuairiscí

Ba chóir taifid fhoirmiúla/scríofa a choinneáil ar:

- an imscrúdú (agus nótaí ar gach agallamh)
- an bpróiseas cinnteoireachta
- an gcinneadh agus réasúnaíocht an chinnidh
- fhad na fionraí agus coinníollacha ar bith ceangailte leis an bhfionraí.

Ba chóir don Stiúrthóir tuairisc a thabhairt ar gach fionraí don Choiste Bainistíochta. Tá sé de cheangal ar an Stiúrthóir fionraithe a thuairisciú de réir threoirlínte tuairiscithe an Bhoird Náisiúnta Leasa Oideachais (BNLO) (An tAcht Oideachais (Leas), 2000, alt 21(4)(a)). Más rud é 'go gcuirtear mac léinn ar fionraí ó scoil aitheanta ar feadh tréimhse nach giorra ná 6 lá'.

6.8 Athbhreithniú ar úsáid fionraí

Déanfaidh an Coiste Bainistíochta athbhreithniú ar úsáid fionraí sa Choláiste gach dhá bliain chun a chinntiú go bhfuil a húsáid i gcomhréir le polasaithe an Choláiste agus chun a chinntiú go bhfuil úsáid fionraí comhréireach agus éifeachtach.

7. Díbirt

7.1 An t-údarás dalta a dhíbirt

Tá údarás ag an gCoiste Bainistíochta dalta a dhíbirt ón gColáiste.

7.2 Na forais le haghaidh díbeartha

Beidh díbirt ina freagra comhréireach ar iompar an pháistí. Beidh bearta suntasacha curtha i bhfeidhm le dul i ngleic leis an mí-iompar chun díbirt an pháistí a sheachaint.

7.3 Díbirt do chéad chion

Is féidir go mbeadh cúinsí eisceachtúla ann ina mbíonn an Coiste Bainistíochta den tuairim go gcaithfear an dalta a dhíbirt do chéad chion.

Seo a leanas na cásanna ina mbeadh sin amhlaidh:

- bagairt thromchúiseach foréigin in aghaidh páistí eile nó baill foirne
- foréigean nó ionsaí iarbhír
- ag soláthar drugaí mídhleathacha do dhaltaí eile sa scoil
- ionsaí gnéasach.

7.4 Cinneadh a dhéanamh cé chomh hoiriúnach is atá sé mac léinn a dhíbirt

Déanfaidh an Coiste Bainistíochta athbhreithniú an-sonrach ar raon tosca nuair atá cinneadh á ghlacadh acu dalta a dhíbirt. Féach 5.5.

7.5 Nósanna imeachta i ndáil le díbirt

Nuair atá sé beartaithe dalta a dhíbirt ón Coláiste leanfar na céimeanna gnásúla seo a leanas:

1. Imscrúdú sonrach faoi stiúir an Stiúrthóra.
2. Moladh ón Stiúrthóir chuig an Coiste Bainistíochta.

3. Breithniú an Choiste Bainistíochta ar mholadh an Stiúrthóra, agus éisteacht a reáchtáil.
4. Breithniú an Choiste Bainistíochta agus bearta i ndiaidh na héisteachta.
5. Comhairliúcháin á n-eagrú ag an Oifigeach Leasa Oideachais.
6. Dearbhú ar gcinneadh an dalta a dhíbirt.

Is don Choiste Bainistíochta cinneadh a dhéanamh cad iad na tascanna sna céimeanna gnásúla seo a bheadh gá cruinnithe ar leith a bheith ann dóibh agus cad iad na tascanna a bhféadfaí a chur i gcrích i gcruinniú amháin, i gcomhréir le fógra cuí a thabhairt do thuismitheoirí agus am cóir réasúnta a thabhairt d'éisteacht an Choiste.

Céim 1

Imscrúdú sonrach arna sheoladh faoi stiúir an Stiúrthóra agus imscrúdú á dhéanamh ar líomhain, de réir gnáthamh cóir, ba chóir don Stiúrthóir:

- an dalta agus na thuismitheoirí a chur ar an eolas faoin mhí-iompar líomhnaithe, an chaoi a ndéanfar imscrúdú air agus go bhféadfadh díbirt a bheith mar thoradh air sin
- gach deis a thabhairt do na thuismitheoirí agus don pháiste freagairt don ghearán go raibh mí-iompar tromchúiseach ann sula nglacfaí cinneadh smachtbhanna a ghearradh.

Ba chóir thuismitheoirí a chur ar an eolas i scríbhinn maidir leis an mí-iompar líomhnaithe agus an t-imscrúdú atá beartaithe ionas go mbeadh taifead buan acu gur cuireadh é seo in iúl dóibh.

Ba chóir go mbeadh gach deis ag na thuismitheoirí agus an dalta freagairt don ghearán go raibh mí-iompar tromchúiseach i gceist sula nglacfar cinneadh maidir le fírinne na líomhna, agus sula ngearrtar smachtbhanna. I gcás go bhféadfadh díbirt a bheith mar thoradh ar an imscrúdú, tá sé riachtanach go mbeadh cruinniú ann leis an dalta agus na thuismitheoirí.

Má theipeann ar bpáiste agus a t(h)uismitheoirí freastal ar chruinniú, ba chóir don Stiúrthóir scríobh chucu ag cur in iúl dóibh go bhfuil an scéal tromchúiseach, go bhfuil tábhacht ar leith ag baint le freastal ar chruinniú athsceidealaithe agus, má theipeann orthu sin a dhéanamh, go mbeidh dualgas ar údaráis an Choláiste cinneadh a ghlacadh freagairt don iompar diúltach. Ba chóir don Choláiste taifead a choinneáil de na cuirí a seoladh chuig na thuismitheoirí agus na freagraí a chuir siad go dtí an Coláiste.

Céim 2

Moladh ón Stiúrthóir chuig an Choiste Bainistíochta

I gcás go bhfuil an Stiúrthóir den tuairim, bunaithe ar an imscrúdú ar an mí-iompar líomhnaithe, go bhfuil díbirt tuillte ag an dalta, cuireann an Stiúrthóir moladh faoi bhráid an Choiste Bhainistíochta díbirt a bhreithniú.

Ba chóir don Stiúrthóir:

- a chur in iúl do na thuismitheoirí agus don pháiste go bhfuil iarrtha ar an gCoiste Bainistíochta díbirt a bhreithniú

- a chinntiú go bhfuil taifid ag na tuismitheoirí: ar na líomhaintí in aghaidh an pháiste; ar an imscrúdú; agus ar fhógra scríofa de na forais ag iarraidh ar an gCoiste Bainistíochta díbirt a bhreithniú
- na taifid chuimsitheacha chéanna a sholáthar don Choiste Bainistíochta is a tugadh do na tuismitheoirí
- na tuismitheoirí a chur ar an eolas maidir le dáta na héisteachta a réachtalfar ag an gCoiste Bainistíochta agus cuireadh a thabhairt dóibh freastal ar an éisteacht sin
- comhairle a chur ar na tuismitheoirí gur féidir leo aighneachtaí scríofa agus ó bhéal a chur faoi bhráid an Choiste Bainistíochta
- a chinntiú gur tugadh dóthain fógra do na tuismitheoirí ionas go bhféadfaidís ullmhú don éisteacht.

Céim 3

Breithniú an Choiste Bainistíochta ar mholadh an Stiúrthóra nó Phríomhoide an Chúrsa: agus éisteacht a réachtáil

Tá sé mar fhreagracht ar an gCoiste athbhreithniú a dhéanamh ar an réamhimscrúdú agus a bheith deimhin de gur réachtáladh an t-imscrúdú i gceart de réir gnáthaimh chóra. I gcás go gcinneann Coiste Bainistíochta dalta a dhíbirt, ní foláir dó éisteacht a réachtáil. Ba chóir an cruinniú Boird a úsáidtear d'fhonn éisteacht a bheith ann a réachtáil de réir nósanna imeachta an Choiste. Ag an éisteacht, cuirfidh an Stiúrthóir agus na tuismitheoirí a gcás os comhair an Choiste i láthair a chéile. Ba chóir an deis a thabhairt do gach páirtí a gcás a dhéanamh agus cead a bheith acu fianaise an pháirtí eile a cheistiú. Tig leis an gcrúinniú deis a thabhairt freisin do thuismitheoirí a gcás a dhéanamh le go maolófaí an smachtbhanna. Agus an éisteacht á réachtáil, ba chóir don Choiste a bheith cúramach a chinntiú go bhfuil siad neamhchlaonta agus go bhfuil an chuma air go bhfuil siad neamhchlaonta, amhail idir an Stiúrthóir agus an dalta. D'fhéadfadh gur mhian leis na tuismitheoirí duine a bheith leo ag an éisteacht agus ba chóir don Choiste é seo a cheadu, ag teacht leis an deachleachtas agus de réir nósanna imeachta an Choiste. Tar éis don Choiste an dá thaobh den scéal a chlos ba chóir dó a chinntiú nach bhfuil an Stiúrthóir agus na tuismitheoirí i láthair i rith bhreithniúcháin an Choiste.

Céim 4

Breithniúcháin an Bhoird Bhainistíochta agus bearta i ndiaidh na héisteachta

Tar éis don Choiste clos ó na páirtithe uile, tá sé mar fhreagracht ar an gCoiste a chinneadh cibé acu an bhfuil bunús leis an líomhain agus, má tá, cibé acu an cóir an dalta a dhíbirt nó nach cóir.

I gcás go bhfuil fíricí uile an cháis breithnithe ag an gCoiste Bainistíochta, agus go bhfuil an Coiste den tuairim gur chóir an dalta a dhíbirt ní foláir don Choiste fógra a thabhairt don Oifigeach Leasa Oideachais i scríbhinn, agus na cúiseanna atá leis an tuairim seo (An tAcht Oideachais (Leas), 2000, a24(1)). Ba choir don Choiste Bainistíochta tagairt do nósanna imeachta tuairiscithe an Bhoird Náisiúnta Leasa Oideachais nuair atá sé beartaithe dalta a dhíbirt. Ní féidir an dalta a dhíbirt go dtí go bhfuil fiche lá caite ón lá ar a bhfaigheann an t-Oifigeach Leasa Oideachais (OLO) an fógra i scríbhinn (An tAcht Oideachais (Leas), 2000, a24(1)).

Éireoidh le hachomharc in aghaidh díbeartha, go huathoibríoch faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998 más féidir a léiriú nár cuireadh an tOifigeach Leasa Oideachais ar an eolas de réir alt 24(1) nó nach bhfuil fiche lá caite ón dáta a fuair an tOifigeach Leasa Oideachais fógra go dtí cur i ngníomh na díbeartha (An tAcht Oideachais (Forálacha Ilghnéitheacha), 2007, a4A). Ba chóir don Choiste a chur in iúl do thuismitheoirí i scríbhinn faoina a gcinneadh agus na chéad chéimeanna eile sa phróiseas. Nuair atá sé beartaithe dalta a dhíbirt ba chóir go ndéarfaí leis na thuismitheoirí go bhfuiltear anois chun é a chur in iúl don Oifigeach Leasa Oideachais (OLO).

Céim 5

Comhairliúcháin arna n-eagrú ag an Oifigeach Leasa Oideachais

Laitigh de thréimhse fiche lá ón dáta a fhaigheann Oifigeach Leasa Oideachais fógra ón gCoiste Bainistíochta go bhfuil sé beartaithe acu dalta a dhíbirt, ní foláir don Oifigeach Leasa Oideachais:

- gach iarracht réasúnta a dhéanamh comhairliúcháin aonair a bheith ann leis an Stiúrthóir, leis na thuismitheoirí agus leis an dalta, agus le haon duine eile a d'fhéadfadh cabhair a thabhairt
- cruinniú a thionól leis na páirtithe a aontaíonn a bheith i láthair (An tAcht Oideachais (Leas), 2000, alt 24).

An chuspóir atá leis na comhairliúcháin agus leis an gcruinniú ná a chinntiú go ndéantar socruithe le go leanfaidh an dalta lena (h)uideachas. D'fhéadfadh comhaontú a bheith mar thoradh ar na comhairliúcháin seo maidir le hidirghabháil mhalartach a sheachnódh díbirt. I gcás nach bhfuil sé de rogha ag an bpáiste leanúint ar aghaidh sa Choláiste, ámh, sa ghearrthéarma ar aon chuma, ba chóir don chomhairliúchán díriú ar fhéidearthachtaí oideachais eile.

Díbirt

Ar mhaithe le leas oideachais an pháistí, ba chóir dóibh siúd atá páirteach sa chás teacht le chéile leis an Oifigeach Leasa Oideachais agus pleanáil le haghaidh todhchaí oideachais an pháistí. Go dtí go gcríochnófar na comhairliúcháin seo faoi leanúnachas an pháistí san oideachas, féadfaidh an Coiste Bainistíochta céimeanna a ghlacadh chun a chinntiú go gcoinnítear smacht agus go gcinntítear sábháilteacht na dalta (An tAcht Oideachais (Leas), 2000, a45(5)). Féadfaidh an Coiste a bheith den tuairim go bhfuil sé oiriúnach an dalta a chur ar fionraí ag an am seo. Ní cóir fionraí a bhreithniú ach amháin más dócha go gcuirfeadh sé isteach go mór ar fhoghlaim na ndaltaí eile dá bhfanfadh an dalta seo sa choláiste, nó go bhfuil bagairt ann do shábháilteacht na daltaí eile nó na foirne.

Céim 6

Dearbhú ar na gcinneadh an dalta a dhíbirt

Tar éis na tréimhse fiche lá tar éis don Oifigeach Leasa Oideachais fógra a fháil, agus i gcás go bhfuil an Coiste Bainistíochta fós den tuairim gur chóir an dalta a dhíbirt, dearbhóidh an Coiste Bainistíochta i scríbhinn go bhfuil sé deimnithe acu an dalta a dhíbirt (d'fhéadfaí an tasc seo a tharmligeán ar an gCathaoirleach nó ar an Stiúrthóir). Ba chóir na thuismitheoirí a chur ar an eolas láithreach go bhfuiltear chun dul ar aghaidh leis an díbirt. Ba chóir insint do thuismitheoirí agus do pháistí faoin gceart atá acu chun achomhairc agus foirm

chaighdeánach a sholáthar dóibh ar a bhféadfaidís a n-achomharc a thaisceadh. Ba chóir taifead foirmiúil a choinneáil den chinneadh dalta a dhíbirt.

7.7 Achomhairc

Is féidir le tuismitheoir, achomharc a dhéanamh ar an gcinneadh díbeartha d'ArdRúnaí na Roinne Oideachais agus Scileanna, (faoin Acht Oideachais, 1998, alt 29). Is féidir achomharc a dhéanamh ar an gcinneadh ag an mBord Náisiúnta Leasa Oideachais ar son páistí.

7.7.1 An próiseas achomhairc

Tosaíonn an próiseas faoi alt 29 den Acht Oideachais, 1998 le hidirghabháil á soláthar ag idirghabhálaí ceaptha ag an gCoiste Achomhairc (An Roinn Oideachais agus Scileanna). Le tuilleadh eolais a fháil faoin bPróiseas Achomharc, agus riachtanais le haghaidh doiciméadúcháin agus na céimeanna sa phróiseas, féach treorú reatha na Roinne Oideachais agus Scileanna.

7.8 Athbhreithniú ar úsáid díbeartha

Ba chóir don Choiste Bainistíochta athbhreithniú a dhéanamh ar úsáid díbeartha sa Choláiste ar bhonn rialta chun a chinntiú go bhfuil a húsáid i gcomhréir le polasaithe an Choláiste, go ndéanfar pátrúin úsáide a scrúdú chun gnéithe a shainaithint a d'fhéadfadh a bheith ag imirt tionchair ar iompar sa Choláiste agus a chinntiú go núsáidtear díbirt go hiomchuí.

8. Athbhreithniú

Déanfar athbhreithniú ar an gCód Iompair seo i rith na scoilbhliana 2023/2024.

Sínte:
(Cathaoirleach)

Sínte:
(Stiúrthóir)

Sínte:
(Príomhoide an Chúrsa)

Dáta: 25/2/23

Dáta: 25/2/2023

Dáta: 25.02.2023

Augisín 1

Iompar tromchúiseach – D'fhéadfadh fionraí a bheith i gceist.

- Foréigean iomarcach nó iompar bagrach d'aon saghas i leith scoláire eile nó baill foirne.
- Ag glacadh grianghraif(eanna) nó físeán de scoláirí eile nó ball foirne ar ghuthán póca nó giurléad leictreonach eile.
- Caint mhaslach, ghairsiúil, homoafóbach nó ráiteas chiníochais nó graifiti d'aon saghas nó úsáid na meáin shóisialta.
- Drochchaint mhaslach i leith scoláirí eile nó ball foirne.
- Seilbh ar aon substaint neamhdhleathach nó úsáid a leithéad nó giurléad(aí) dainséaracha.
- Cibearbhulaíocht d'aon saghas.

Augisín 2

Tuairisc ar Eachtra

Ainm an Pháiste	
Cad a bhí ar siúl ag an am?	
Cár thárla an eachtra?	
Inis cad a thárla?	
Cé hiad na daoine fásta a bhí ann?	
Cé bhí páirteach?	
Ar gortaíodh éinne?	
Cé bhí ag deighleáil leis an eachtra?	
Cad é an réiteach a bhí air	
Aon iarchúram i gceist?	
Ar cuireadh na tuismitheoirí ar an eolas?	
Sínithe:	Dáta:

Augisín 3

Leathanach Iompair

Ainm: _____

Dáta: _____

Seo riail an Choláiste a Sháraigh mé: _____

Seo cad a thárla: _____

Seo an chúis go ndearna mé é: _____

Seo an rud gur cheart dom a dhéanamh: _____

Cad a dhéanfaidh mé chun cúrsaí a leighis: _____

Nótaí ón gcinnire/Bainisteoir Feidhme: _____

Sínithe Dalta: _____ Dáta: _____

Sínithe Tuismitheoir: _____ Dáta: _____

Sínithe Cinnire/B. Feidhme: _____ Dáta: _____

Augisín 4

Ag machnamh ar d'iompar

Freagair na ceisteanna in abairtí iomlána ag usáid an cuid is mó de na focail sa cheist.

Cuimhnigh go cúramach ar na freagraí.

Conas go bhfuil tú i dtrioblóid: _____

Cén fáth go raibh sé mícheart, Cad a dhein tú? _____

Cad is féidir a dhéanamh chun trioblóid a sheachaint? _____
